

“การสร้างธรรมาภิบาล (Good Governance)”

โดย : กลุ่มงานธรรมาภิบาล กฟผ.
สำนักผู้ว่าการ

ความหมายของธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล ความหมายโดยกว้างหมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการจัดระเบียบให้สังคมรัฐภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลัง ก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทาป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะวิกฤติ ภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึถึงถึงความยุติธรรม ความโปร่งใส และความมีส่วนร่วม อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข

แนวคิดเกี่ยวกับการสร้างธรรมาภิบาล

การส่งเสริมให้เกิดการสร้างธรรมาภิบาลนั้น มาจากความร่วมมือของสถาบันทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม บทบาทขององค์การที่สำคัญนั้น คือ องค์การต้องเป็นผู้มีบทบาทในการวางรากฐาน และรักษากฎระเบียบต่าง ๆ การสร้างธรรมาภิบาลขององค์การนั้นจำเป็นต้องอาศัยระบบการจัดการองค์การที่มีประสิทธิภาพ มีภาระรับผิดชอบภายใต้กฎหมาย ระเบียบและนโยบายที่โปร่งใสตรวจสอบได้

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์การจะต้องมีการปฏิรูปการบริหาร เพื่อปรับปรุงระบบการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบภายใต้กรอบของกฎหมาย ระเบียบและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

ซึ่งจุดมุ่งหมายในการสร้างธรรมาภิบาลขององค์การนั้น จะต้องพยายามปฏิรูปการบริหารจัดการให้ถูกต้องตามหลักเหตุผล และหน้าที่ นำระบบความรับผิดชอบต่อที่มีประสิทธิภาพมาใช้ และให้มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน ยกกระดับความชำนาญขององค์การให้มีความทันสมัย

ตัวอย่างบทบาทขององค์การภาคเอกชน และบทบาทของประชาสังคม ที่มีต่อการสร้างธรรมาภิบาล คือ การรวมตัวกันของสาธารณชนในการต่อต้านการทุจริตและการประพฤติมิชอบ โดยองค์การควรมีการหามาตรการที่จะกระตุ้นให้เกิดการตระหนักถึงการทำความผิดจรรยาบรรณ เป็นต้น

หลักการพื้นฐานของการสร้างธรรมาภิบาลใน กพผ.

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วย การสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.๒๕๔๒ ระบุว่า ธรรมาภิบาลมีองค์ประกอบ ๖ หลัก คือ หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า และหลักคุณธรรม คณะกรรมการ กพผ. นำมาประกาศนโยบาย การกำกับดูแลกิจการที่ดี ณ วันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๕๓ และ ผู้ว่าฯ ได้ประกาศ การสนองนโยบายการกำกับดูแลกิจการที่ดีของ กพผ. ไว้ ณ วันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๕๓

การประยุกต์ใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

การบริหารงานในรูปแบบของธรรมาภิบาลนั้น จะเน้น ที่การเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง มั่นคง ไม่ล้มละลาย ไม่เสี่ยง ต่อความเสียหาย พนักงานมีความมั่นใจในองค์กรว่าสามารถ ปฏิบัติงานในองค์กรได้ในระยะยาว การนำธรรมาภิบาลมาใช้ในการ บริหารนั้น เพื่อให้องค์กรมีความน่าเชื่อถือและได้รับการ ยอมรับจากสังคม

ปัจจุบันการบริหารงานในองค์กรได้รับความสนใจ จากภาคประชาสังคมและประชาชนเป็นอย่างมากในเรื่องของ ความโปร่งใสและกระบวนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ดังนั้น การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในองค์กร ก็เพื่อให้ภาคประชาสังคมและประชาชนเกิดความเชื่อถือศรัทธาในการ บริหารงานของหน่วยงานต่าง ๆ ภายในองค์กร จึงจำเป็นต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ ดังนี้

๑. หลักความรับผิดชอบ

- ความรับผิดชอบตรวจสอบได้ หมายถึง บุคคล องค์กร และผู้ทำหน้าที่ในการตัดสินใจ ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานในองค์กรต้องมีภาระความรับผิดชอบต่อสาธารณะเกี่ยวกับการกระทำ กิจกรรม หรือ การตัดสินใจใด ๆ ซึ่งส่งผลกระทบต่อสาธารณะ ความรับผิดชอบที่กล่าวมา หมายถึง การเปิดเผยข้อมูล การมีความยุติธรรม ปฏิบัติต่อทุกภาคส่วนด้วยความเสมอภาค และตรวจสอบได้ โปร่งใส และดำเนินการ ภายใต้กรอบของกฎหมาย หรือระเบียบที่กำหนดไว้
- การตอบสนองที่ทันการ หมายถึงการให้การตอบสนองที่ทันการต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายในเวลาทันการ

๒. หลักความโปร่งใส

- ความโปร่งใส หมายถึง การตัดสินใจและการดำเนินการต่าง ๆ อยู่บนกฎระเบียบที่ชัดเจน การดำเนินงาน ขององค์กรในด้านนโยบายต่าง ๆ นั้น สาธารณะชนสามารถรับทราบและมีความมั่นใจได้ว่า การดำเนินงานขององค์กรนั้นมาจากความตั้งใจในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายของ นโยบายที่กำหนด

๓. หลักคุณธรรม

- การปราบปรามทุจริตและการประพฤติมิชอบ การที่บุคคลากรในองค์กรใช้อำนาจหน้าที่ หรือการแสวงหา ผลประโยชน์ในทางส่วนตัว เหล่านี้ถือเป็นการทุจริต และการประพฤติมิชอบต่อองค์กร การปรับปรุง ประสิทธิภาพในการทำงานและการทำให้เกิดความโปร่งใส รวมไปถึงการปฏิรูประบบบริหารจะเป็น เครื่องมือในการปราบปรามการฉ้อฉล และเสริมสร้างธรรมาภิบาล

๔. หลักการมีส่วนร่วม

- การสร้างการมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้กับประชาชน หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในกระบวนการการตัดสินใจดำเนินนโยบาย มีส่วนร่วมในการควบคุมการปฏิบัติงานขององค์กร การมีส่วนร่วมจะก่อให้เกิดกระบวนการตรวจสอบ และเรียกร้องในกรณีที่เกิดความสงสัยในกระบวนการดำเนินงานขององค์กรได้เป็นอย่างดี
- ความเห็นชอบร่วมกัน เป็นสังคมที่ประกอบด้วยบุคคลที่มีความคิดเห็นแตกต่างกันไป โดยธรรมาภิบาลจะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการประสานความต้องการที่แตกต่าง ให้อยู่บนพื้นฐานของประโยชน์ส่วนรวมและขององค์กรเป็นหลัก
- ความเสมอภาคและความเกี่ยวข้อง หลักธรรมาภิบาลนี้จะเน้นให้บุคลากรทุกคนในองค์กร รู้สึกมีส่วนร่วมหรือรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งกับองค์กร บุคคลสามารถมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในกิจกรรมหลักที่จะช่วยสร้างความเติบโตให้กับหน่วยงาน

๕. หลักนิติธรรม

- การมีกฎ ระเบียบ ที่เข้มแข็ง เป็นธรรมาภิบาลที่มีพื้นฐานการดำเนินการอยู่บนกรอบของกฎ ระเบียบ โดยไม่เลือกปฏิบัติ มีการให้ความเสมอภาคเท่าเทียมและเป็นธรรมกับทุกฝ่าย มีกฎ ระเบียบ ที่เข้มแข็ง มีการระบุงการลงโทษที่ชัดเจน และมีผลบังคับใช้ได้จะเป็นสิ่งที่จะช่วยพัฒนาระบบการควบคุมภายในเพื่อป้องกันการละเมิดหรือฝ่าฝืน

๖. หลักความคุ้มค่า

- ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในหลักธรรมาภิบาลนั้น ต้องการให้มีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและคุ้มค่า ตลอดจนเป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มด้วย

สรุปได้ว่า

การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ จะทำให้องค์กรสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานได้ อีกทั้งยังเป็นกลไกในการควบคุมติดตามและตรวจสอบ โดยมีประชาชนหรือองค์กรภายนอกมีส่วนร่วม ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายแก่การบริหารองค์กร เพราะการสร้างธรรมาภิบาลให้เกิดขึ้นในองค์กร เป็นการสร้างจิตสำนึกที่ดีในการบริหารงานและการทำงานในองค์กร และเป็นการจัดระบบที่สนับสนุนให้มีการปฏิบัติตามจิตสำนึกที่ดี ไม่ว่าจะ เป็นในเรื่องของการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่สิ้นเปลือง การติดตามการทุจริต ความโปร่งใส โดยคำนึงถึงผู้ที่เกี่ยวข้องที่จะได้รับผลกระทบ เนื่องจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการปฏิบัติงานในองค์กรของรัฐนั้น จะเกี่ยวข้อง กับประชาชนโดยตรง

ที่มา : <http://www.aircadetwing.com/>
(กรมนักเรียนนายเรืออากาศศึกษาพระองค์)